

A pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítése

Az 1. szakaszra vonatkozó összefoglaló zárójelentés

EUROPEAN AGENCY
for Special Needs and Inclusive Education

A PEDAGÓGUSOK INKLUZÍV NEVELÉSRE-OKTATÁSRA VALÓ SZAKMAI FELKÉSZÍTÉSE

Az 1. szakaszra vonatkozó összefoglaló zárójelentés

TPL4I

Az Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulókért és az Inkluzív Oktatásért (az Ügynökség) független és önigazgató szervezet. Az Ügynökséget a tagországok oktatási minisztériumai és az Európai Bizottság közösen finanszírozza az Európai Unió (EU) oktatási programja keretében megvalósuló működési támogatásán keresztül.

Az Európai Unió
Erasmus+ programjának
társfinanszírozásával

Az Európai Bizottság támogatása ezen kiadvány elkészítéséhez nem jelenti a tartalom jóváhagyását, amely kizárólag a szerzők álláspontját tükrözi, valamint a Bizottság nem tehető felelőssé ezen információk bármilyen felhasználásáért.

Az ebben a dokumentumban bárki által kifejtett nézetek nem szükségszerűen képviselik az Ügynökség, az Ügynökség egyes tagországai vagy az Európai Bizottság hivatalos álláspontját.

© European Agency for Special Needs and Inclusive Education 2020

Szerkesztők: Annet De Vroey, Simoni Symeonidou és Amélie Lecheval

A jelen kiadvány egy nyílt hozzáférésű erőforrás. Ez azt jelenti, hogy Ön szabadon hozzáférhet, használhatja, és terjesztheti azt, megfelelően feltüntetve az Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulókért és az Inkluzív Oktatásért nevét. További információkért kérjük, hogy tekintse meg az Ügynökség nyílt hozzáférésre vonatkozó politikáját: www.european-agency.org/open-access-policy.

E kiadványra a következőképp hivatkozhat: Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulókért és az Inkluzív Oktatásért, 2020. *A pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítése: Az 1. szakaszra vonatkozó összefoglaló zárójelentés.* (A. De Vroey, S. Symeonidou és A. Lecheval, szerk.). Odense, Dánia

Jelen dokumentum a **Creative Commons Nevezd meg! - Ne add el! - Ne változtasd! 4.0 nemzetközi licenc** keretében engedélyezett anyag. Az Ügynökség jóváhagyása nélkül a jelen kiadvány nem módosítható, illetve nem fordítható le más nyelvre.

Ez a jelentés elektronikusan teljes mértékben átalakítható formátumban és 25 nyelven áll rendelkezésre, hogy az abban foglalt információhoz minél jobb hozzáférést biztosítsunk. A jelentés elektronikus változatai hozzáférhetők az Ügynökség web site-ján: www.european-agency.org

Ez az angol nyelvű eredeti szöveg fordítása. Ha bizonytalan a fordításban szereplő információk pontosságát illetően, kérjük, hivatkozzon az eredeti angol szövegre.

ISBN: 978-87-7110-919-1 (Elektronikus)

Titkárság

Østre Stationsvej 33
DK-5000 Odense C Denmark
Tel.: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Brüsszeli iroda

Rue Montoyer, 21
BE-1000 Brussels Belgium
Tel.: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

Tartalomjegyzék

Bevezetés	5
A pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésével kapcsolatos lényeges szakpolitikai elemek	6
A pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésével kapcsolatos nemzeti/regionális szakpolitikák trendjei és kulcsfontosságú kérdései	8
A pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésének az inkluzív nevelés-oktatásban betöltött szerepe	10
A befogadó pedagógusok profiljának le kell fednie a pedagógusok szakmai tanulásának folyamatát	11
Záró megjegyzések	13
A projekt eredményei	15
Irodalomjegyzék	16

Bevezetés

Mivel a tanulók csoportjai körében soha nem látott mértékű sokszínűség tapasztalható, széles körben felismerték a pedagógusok döntő szerepét, valamint annak szükségét, hogy a befogadás tekintetében szakmailag képezzék magukat. A pedagógusok, kutatók és szakpolitikusok között helyi, regionális, nemzeti, európai és nemzetközi szinten is egyre több szó esik a pedagógusok szakmai tanulási lehetőségeinek folyamatáról, hogy valamennyi pedagógust és a tantestület más tagjait felkészítsék az összes tanuló befogadására.

A pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésével kapcsolatos szakpolitikák kidolgozása fontos az inkluzív nevelés-oktatás szempontjából. Az inkluzív nevelés-oktatás biztosítja, hogy „valamennyi tanuló számára – életkortól függetlenül – ésszerű és magas minőségű oktatási lehetőségeket biztosítsanak helyi közösségükön belül, mégpedig barátaik és kortársaik körében” (Európai Ügynökség, 2015., 1 o.). A pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítése az inkluzív nevelési-oktatási rendszerek kialakításának szerves részét képezi.

A pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítése (TPL4I) elnevezésű projekt azon szakpolitikák összességére összpontosít, amelyek a pedagógusok inkluzív nevelés-oktatást célzó szakmai tanulására befolyással bírnak. A TPL4I 1. szakaszának célja a lényeges szakpolitikai elemek azonosítása volt, annak biztosítása érdekében, hogy valamennyi pedagógus, a szakmai pályafutása minden egyes szakaszában felkészült legyen az inkluzív nevelés-oktatásra. A 2. szakasz egyetlen elemet fog kiemelni, és azt összekapcsolja az Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulókért és az Inkluzív Oktatásért (a továbbiakban: az Ügynökség) más projektjeivel. E jelentés a TPL4I-projekt 1. szakaszának eredményeit foglalja össze.

Először is meghatározza egy, a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésére vonatkozó szakpolitikai keret elemeit. A nemzetközi szakpolitikák és kutatások **szakirodalmi áttekintését** (Európai Ügynökség, 2019a) követően, a TPL4I projektcsapata kidolgozott egy **szakpolitikai önellenőrzési eszközt** (Európai Ügynökség, 2019b). Az eszköz célja segítséget nyújtani a szakpolitikusoknak abban, hogy három területen rögzítsék és értékeljék a pedagógusok inkluzív szakmai tanulására vonatkozó nemzeti, illetve regionális szakpolitikát:

- Szakpolitikai jövőkép és fő elvek
- Célok és támogatási folyamat
- Kapacitásépítés, finanszírozás és monitoring.

Másodszor, ez a jelentés ismerteti az azonosított szakpolitikai elemeken belül a kulcsfontosságú kérdéseket, amelyek 26 európai országban felmerültek. A megállapítások összefoglalása (Európai Ügynökség, 2020b) rámutat a szakpolitikusok és a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésében érintett szolgáltatók főbb kihívásaira.

Harmadszor, a jelentés a megállapításokat összefüggésbe hozza az Ügynökség korábbi munkáival, egy átfogó, rendszerszintű megközelítésbe ágyazva azokat.

Végezetül a *Befogadó tanárok profilja* (Európai Ügynökség, 2012) elnevezésű dokumentum szélesebb körű alkalmazását javasolja. A TPL4I 2. szakasza ezt részletesebben fogja vizsgálni.

A pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésével kapcsolatos lényeges szakpolitikai elemek

A kutatási dokumentumok, valamint a nemzetközi és európai szintű szakpolitikai dokumentumok rámutatnak a pedagógusok szakmai tanulásával kapcsolatos azon szakpolitikák kulcsfontosságú kérdéseire, amelyek célja a méltányosság és a befogadás támogatása (Európai Ügynökség, 2019a). Különös figyelmet kell szentelni annak, hogy **az összes pedagógus** inkluzív gyakorlatot érintő aggályaival foglalkozzanak.

A pedagógusok szakmai tanulásával kapcsolatos lehetőségek folyamata a pedagógusi alapképzéstől a pályakezdésen és a folyamatos szakmai fejlesztésen át egészen a pedagógusképzők szakmai tanulásáig terjed. A pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítése során az inkluzív nevelés-oktatásban a pedagógusokkal együtt dolgozó speciális és támogató személyzet a folyamat részét képezi. A szakpolitikának ezért biztosítania kell, hogy az egész tantestület – beleértve a speciális személyzetet és az iskolavezetőket is – a pályafutásuk egészét végigkísérő kompetenciafejlesztésben vegyen részt a befogadás érdekében.

Hasonlóképpen, a szakpolitikának elő kell mozdítania a sokszínűség mélyebb megértését, a pedagógusok **méltányosságot és befogadást** érintő szakmai tanulására helyezve a hangsúlyt. Az együttműködési technikák kulcsfontosságúak a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítése különböző irányainak kialakítása, valamint annak érdekében, hogy lehetőséget nyújtsanak a teljes tantestület számára a reflexióra és az inkluzív nevelés-oktatást érintő szakmai tanulásra.

Ezen megállapítások alapján a TPL4I szakpolitikai önellenőrzési eszköz egy, a szakpolitikákra való reflektálásra és fejlődésre szolgáló széleskörű erőforrás a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítése terén. A következő fő területeket és alapvető szakpolitikai elemeket határozza meg:

Szakpolitikai jövőkép és fő elvek:

- **a pedagógusok méltányosságot és befogadást érintő szakmai tanulásával kapcsolatos, egyértelmű szakpolitikai jövőkép** annak biztosítására, hogy az összes pedagógus rendelkezzen az inkluzív nevelés-oktatási elvekkel kapcsolatos, a pályafutásuk egészét végigkísérő szakmai tanulási lehetőségekkel, valamint hogy az összes tanuló iránt pedagógiai felelősséget vállaljanak, továbbá hogy részt vegyenek az inkluzív nevelés-oktatásban és együttműködjenek annak során;
- **a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésével kapcsolatos szakpolitika irányadó elvei** annak biztosítására, hogy a pedagógusok szakmai tanulása az inkluzív nevelés-oktatás előfeltétele legyen, és magába foglalja az inkluzív nevelés-oktatás elveit és gyakorlatát mind a pedagógusi alapképzésben, mind pedig a pályakezdő és tapasztalt pedagógusok, gyógypedagógusok, valamint pedagógusképzők szakmai tanulása során.

Célok és támogatási folyamat:

- **a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésével kapcsolatos szakpolitika céljai** olyan kérdéseket ölelnek fel, amelyek hozzájárulnak az inkluzív nevelés-oktatás megértéséhez és megvalósításához: szakképzettségek, kompetenciaterületek, a befogadást szolgáló pedagógiák, a befogadásról folytatott párbeszéd, valamint a pedagógusok szakmai tanulásának összehangolása az inkluzív nevelés-oktatási rendszert érintő, nemzeti, regionális és helyi szintű szakpolitikai célokkal és rendszerkövetelményekkel;
- **az összes tanár támogatásának folyamata**, az inkluzív nevelés-oktatás terén sokrétű szakmai tanulási lehetőségeket kínálva minden olyan szinten, ahol a pedagógusok dolgoznak (beleértve a vezetői kompetenciákat is), valamint az iskolák és a felsőoktatási intézmények támogatása stratégiai tervek kidolgozásában és együttműködések kialakításában a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítése terén.

Kapacitásépítés, finanszírozás és monitoring:

- **kapacitásépítési** stratégiák, mechanizmusok, iránymutatások, kompetenciák és ösztönzők valamennyi pedagógus számára: az iskoláknak vagy felsőoktatási intézményeknek az erős vezetői csapatok kiépítésében való támogatására, a gyógypedagógusok által a többségi iskolák erőforrásaként betöltött szerep fejlesztésére, vagy az inkluzív nevelés-oktatási pedagógiák előmozdítására irányuló stratégiák, illetve a tanárok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésének tervezését érintő minőségértékelésre vonatkozó iránymutatások;
- **megfelelő és költséghatékony finanszírozási mechanizmusok:** pénzügyi ösztönzők, rugalmas erőforrás-beszerzési mechanizmusok és a kiadásokkal kapcsolatos szisztematikus adatgyűjtés;

- a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítése megvalósításának monitoringja egy átfogó elszámoltathatósági keretrendszer, a hozzáférésben tapasztalt méltánytalanságok kezelésére szolgáló mechanizmusok, valamint a felülvizsgálati és fejlesztési folyamatok iránti felelősségvállalás támogatására szolgáló mechanizmusok révén (Európai Ügynökség, 2019b).

A pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésével kapcsolatos nemzeti/regionális szakpolitikák trendjei és kulcsfontosságú kérdései

Huszonhat ország¹ vett részt a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésével kapcsolatos szakpolitikák feltérképezését célzó tevékenységben. Az Ügynökségnek az adott országbeli képviselőivel együttműködésben, a TPL4I csapat 26 nemzeti/regionális **szakpolitika-feltérképezési táblázatot** (Európai Ügynökség, 2020a) készített a szakpolitikai önellenőrzési eszköz (Európai Ügynökség, 2019b) segítségével.

E táblázatok a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésével kapcsolatos nemzeti/regionális szakpolitikákat szemléltetik. Az elkészült táblázatok

¹ Ausztria, Belgium (flamand közösség), Bulgária, Ciprus, Cseh Köztársaság, Dánia, Egyesült Királyság (Észak-Írország), Egyesült Királyság (Skócia) és Egyesült Királyság (Wales), Észtország, Franciaország, Görögország, Izland, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Németország, Norvégia, Olaszország, Portugália, Spanyolország, Svájc, Svédország, Szerbia, Szlovákia.

elemzése lehetővé teszi a szakpolitikusok és más érintettek számára, hogy meghatározzák azokat a szakpolitikai területeket, amelyekkel az országok a nemzetközi szakpolitikai ajánlások és a kutatásokból származó bizonyítékok alapján jelenleg foglalkoznak, és azokat, amelyeket a jövőbeni szakpolitikák kialakításakor figyelembe kell venniük.

A táblázatok elemzése a következő trendeket tárta fel (Európai Ügynökség, 2020b):

Léteznek nemzetközi ajánlások a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésével kapcsolatos átfogó szakpolitikákra vonatkozóan, amelyek a méltányosság fogalmán alapszanak. Ennek ellenére a nemzeti/regionális szakpolitikákban „befogadás” alatt azt értik, hogy eltérő szakpolitikákat kell kidolgozni egyes tanulói csoportok (például a sajátos nevelési igényű tanulók) számára. **Ha konkrét célcsoportok számára eltérő oktatási szakpolitikákat dolgoznak ki, ez gyakran eltérő vagy sajátos fejlődési irányokhoz vezet a pedagógusok szakmai tanulása terén.** Ezért vitatható, hogy a méltányosság elve mennyire támasztja alá a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésének eltérő fejlődési irányait.

Az, hogy az inkluzív nevelés-oktatás milyen mértékben képezi a pedagógusok szakmai tanulásával kapcsolatos szakpolitikai folyamat részét, országonként eltérő. Ezenkívül **számos országban szakadékok tátonganak a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítése folyamatának különböző szakaszai között,** különösen az újdonsült pedagógusok pályakezdése és a pedagógusképzők – köztük az iskolavezetők – szakmai fejlődése terén. A pedagógusi alapképzés és a folyamatos szakmai fejlesztés terén alkalmazott szakpolitikák köre azt sugallja, hogy az inkluzív nevelés-oktatás néha a pedagógusok szakmai tanulásával kapcsolatos szakpolitikák egyik eleme. Sok esetben azonban a **pedagógusok szakmai tanulásának lehetőségei olyan tanulókra terjednek ki, akik sajátos oktatási igényűnek minősülnek, anélkül, hogy egyértelművé tennék a befogadásukhoz szükséges kompetenciákat.**

A pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésének megvalósítása **a kapacitásépítést szolgáló együttműködő stratégiák és megközelítések egy körét tükrözi.** Ezek azonban nem mindig segítik elő az összes pedagógus vagy a különböző szerepet betöltő pedagógusok (például a többségi osztályok pedagógusai és a gyógypedagógusok) közötti együttműködést. Míg a pedagógusok szakmai tanulásának általános finanszírozási mechanizmusai a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésére is kiterjednek, a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésére fordított kiadásokról nincsenek adatok. A monitoring az iskolai minőségértékelési folyamatokon alapszik. A különböző érintettek – például a minisztériumok, a helyi hatóságok, az egyetemek és más ügynökségek vagy hálózatok – között azonban a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésével kapcsolatos szakpolitika megerősítése érdekében folytatott együttműködés hiánya tapasztalható.

E megállapításokat figyelembe véve **a szakpolitikus számára a legfontosabb ajánlások a következők:**

- **dolgozzanak ki egy szakpolitikai jövőképet a pedagógusok pályafutásának egészét végigkísérő szakmai tanulás tekintetében** a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésébe bevonva az összes pedagógust – beleértve a speciális személyzetet is –, és lehetővé téve számukra, hogy minden tanuló igényét kielégítsék, ahelyett, hogy az egyes tanulói csoportok igényeire összpontosítanának;
- **vizsgálják felül valamennyi pedagógus esetében a pedagógusok szakmai tanulásával kapcsolatos szakpolitikai célokat**, és különösen adjanak ki olyan iránymutatásokat és stratégiákat, amelyek figyelembe veszik az inkluzív nevelés-oktatáshoz szükséges kompetenciaterületeket;
- **hangsúlyozzák** a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésében részt vevő **összes érintett együttműködését**.

A pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésének az inkluzív nevelés-oktatásban betöltött szerepe

Ezenkívül a megállapítások összekapcsolásra kerültek az Ügynökség inkluzív nevelés-oktatási rendszerekre vonatkozó ökoszisztéma-modelljével (Európai Ügynökség, 2017a; 2017b). Az ökoszisztéma-modell elmagyarázza, hogy az inkluzív szakpolitikák és gyakorlat különböző struktúrái, folyamatai és eredményei a rendszer eltérő szintjein milyen kölcsönhatásban vannak egymással és hogyan hatnak a tanulókra.

Az inkluzív nevelés-oktatás (például A pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítése) támogatását célzó sajátos szakpolitikai területet az inkluzív nevelés-oktatási rendszerek kifejlesztésének egyik elemeként tartják számon. Ily módon a gyakorlatban azonosított kihívások elhelyezhetők az ökoszisztéma-modellben. Ez lehetővé teszi annak megértését, hogy az egyéni, az iskolai, valamint a külső tényezők, úgy mint a közösségi és az országos vagy regionális szakpolitikai keretek hogyan befolyásolják egy adott tanuló fejlődését az oktatási rendszerben.

Az Ügynökség számos projektben használta ezt a megközelítést arra, hogy megmagyarázza a szakpolitika kialakításának a tanulókra gyakorolt hatását:

- **Inkluzív koragyermekkorai nevelés** (Európai Ügynökség, 2017a)
- **Az inkluzív oktatásban részt vevő tanulók iskolai sikerességének növelése** (Európai Ügynökség, 2017b)
- **Az inkluzív iskolai vezetés támogatása** (Európai Ügynökség, 2019c)
- **Az iskolai kudarc megelőzése** (Európai Ügynökség, 2019d).

E megközelítést alkalmazva a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésével kapcsolatos szakpolitika esetében a következő kihívások merülnek fel az ökoszisztémában:

Nemzeti/regionális szinten a pedagógusok szakmai tanulásával kapcsolatos szakpolitikák a meglévő oktatási szakpolitikákat tükrözik. Ezek bizonyos tanulói csoportok jogait mozdítják elő, az összes tanuló esélyegyenlősége és az inkluzív nevelés-oktatási elvek helyett. A pedagógusok szakmai tanulásával kapcsolatos szakpolitikáknak az összes tanuló igényeinek kielégítésére kell összpontosítaniuk. E szakpolitikáknak ezenfelül át kell hidalniuk a pedagógusok szakmai tanulásának különböző szakaszai között húzódo szakadékokat.

Közösségi szinten az iskolákban dolgozó pedagógusok, valamint az egyetemeken és a főiskolákon dolgozó pedagógusképzők közötti együttműködés a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítési lehetőségeinek széles skáláját kínálja. Az iskolák és a helyi hatóságok közötti együttműködéshez szükség van a szakpolitikai jövőkép, az iskolák stratégiai tervei és a pedagógusok saját inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésükkel kapcsolatos igényeinek összehangolására.

Iskolai szinten a pályakezdő és a tapasztalt pedagógusokkal, valamint a tantestület más, különböző képesítéssel és szerepekkel rendelkező tagjaival kapcsolatos szakpolitikáknak támogatniuk kell az együttműködő pedagógusi szakmai tanulási lehetőségeket, többek között a pedagógusképzők (például a mentortanárok és az iskolavezetők) esetében is.

Egyéni szinten a pedagógusoknak olyan szakpolitikákra van szükségük, amelyekben megvannak az összes tanuló igényeinek kielégítését célzó alapvető értékek és kompetenciák, biztosítják a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítési lehetőségeinek elérhetőségét, és lehetővé teszik a pedagógusok számára, hogy az inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésük rugalmas és a helyzetükhöz hozzáigazítható legyen.

A befogadó pedagógusok profiljának le kell fednie a pedagógusok szakmai tanulásának folyamatát

A fenti megállapítások összekapcsolásra kerültek a **Befogadó tanárok profilja** (Európai Ügynökség, 2012) elnevezésű kiadványban taglalt főbb értékekkel és kompetenciákkal. E *profil*t a pedagógusi alapképzéssel kapcsolatos szakpolitikák kidolgozása során történő alkalmazásra tervezték. A TPL4I-projekt megállapításai hangsúlyozzák, hogy szükség van arra, hogy a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítése együttműködésen alapuljon a pedagógusok és a speciális személyzet szakmai folyamata során. A megállapítások ezért azt sugallják, hogy a *profil* alkalmazása:

- képes lefedni a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítési lehetőségeinek folyamatát a pedagógusok karrierje folyamán és a pedagógusi

szakmán túlmutatóan is, beleértve a gyógypedagógusok és a pedagógusképzők szakmai tanulását is. Minden pedagógust fel kell készíteni a befogadó nevelés-oktatásra a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésének folyamata során a mindenki számára elérhető, együttműködő tanulás révén ahelyett, hogy különböző szakmai tanulási lehetőségeket kínálnának, amelyek eltérő szakképzettségekhez vezetnek.

- információkkal kell szolgálnia a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítési lehetőségeit alátámasztó alapértékekről szóló szakpolitikai viták számára. A pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítési folyamatának minden fázisa során léteznie kell olyan alapértékeknek, amelyek egyértelmű hangsúlyt helyeznek a tanulók sokszínűségének elfogadására és értékelésére, valamennyi tanuló támogatására, a másokkal való közös munkára és a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítési tevékenységeiben való részvételre. A *profil* alapértékeinek és kompetenciáinak a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítési folyamatának minden szakaszában való alkalmazása segítene az országoknak áthidalni a kapacitásépítési szakpolitikák hiányosságait.
- információkkal kell szolgálnia a befogadó környezetben dolgozó összes szakember alapvető kompetenciáival kapcsolatos szakpolitikai viták számára. Az inkluzív nevelés-oktatáshoz szükséges oktatási lehetőségek minősége a pedagógusok ismereteinek, attitűdjeinek és készségeinek minőségétől függ, amelyek szakmai pályafutásuk során fokozatosan gyarapodnak. A pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítési lehetőségeinek kielégítő folyamata nélkül a pedagógusok nem lesznek képesek minden tanuló számára minőségi oktatást kialakítani és biztosítani.
- A pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítése számára finanszírozási mechanizmusokat (azaz nemzeti, regionális és helyi szintű finanszírozást) és monitoring eljárásokat hozhat létre az egyéni szakmai fejlesztés alapvető értékének megvalósítása érdekében.

E megállapítások megalapozzák a *profilnak* a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésének teljes folyamata során történő használatát. A TPL4I-projekt 2. szakasza ezzel fog foglalkozni.

Mindenekelőtt annak érdekében, hogy minden tanulót el lehessen érni és valamennyiük számára magas színvonalú oktatást lehessen biztosítani, az inkluzív nevelés-oktatásnak az összes pedagógusra ki kell terjednie, vagyis a tanuló pedagógusokra, a pályakezdő pedagógusokra, a tapasztalt pedagógusokra, a gyógypedagógusokra és az egyéb támogató személyzetre, valamint a pedagógusképzőkre is. A *profil* használata egy jövőképet, valamint a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésével kapcsolatos szakpolitikák fejlesztéséhez további kompetenciaterületeket kínál.

Záró megjegyzések

A TPL4I-projekt a szakpolitikák kidolgozásának egyik kulcsfontosságú témájával foglalkozik, amelyről széles körben elfogadott tény, hogy az az inkluzív nevelés-oktatás előfeltétele. A pedagógusoknak és a tantestület inkluzív gyakorlatban részt vevő egyéb tagjainak, valamint a rendszer különböző szintjein az inkluzív nevelés-oktatás fejlesztésében részt vevő valamennyi érintettnek a szakmai tanulási lehetőségek összefüggő és folyamatos köréhez kell hozzáférniük, hogy mindenki számára hozzáférhető iskolákat hozzanak létre.

A pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésének kulcsfontosságú szakpolitikai elemeire vonatkozó országos önenellenőrzések elemzése a következő megállapításokat eredményezte:

- A pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítéséhez nyújtott szakpolitikai támogatás nem egyenletesen oszlik el a munkahelyi továbbtanulás folyamata során az inkluzív nevelés-oktatásban részt vevő személyzet valamennyi tagja esetében.
- A méltányosságra vonatkozó közös jövőképre van szükség a pedagógusok minden inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésének megalapozásához és a sokszínűséggel kapcsolatos különféle kérdések között tátongó szakadékok áthidalásához.

- Az iskolai szinten belüli együttműködésen, illetve a más (például közösségi vagy nemzeti/regionális szinten elhelyezkedő) szereplőkkel való együttműködésen alapuló megközelítések különböző lehetőségeket tárnak fel a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítése számára. Fokozottabb ágazatközi és a pályafutás egészét jobban végigkísérő együttműködésre van azonban szükség.

A legfontosabb, hogy az inkluzív nevelés-oktatás terén a pedagógusok és az iskolák elkötelezettségének és önhatékonyságának erősítéséhez **a befogadáshoz szükséges pedagógusi kompetenciákat ismertető keretrendszerek kulcsfontosságú elemei a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésével kapcsolatos szakpolitikai keretnek.**

Ez a végső megállapítás a szakpolitikák fejlesztésének ösztönzésére és támogatására irányuló cselekvésre szólít fel az egyes országokban.

A befogadásra vonatkozó közös értékek és kompetenciaterületek elismerésére alapozva a *Befogadó tanárok profilja* (Európai Ügynökség, 2012) című kiadvány szolgálhat a szélesebb szakmai közönség eléréséhez szükséges kompetenciakerettel. A cél az összes pedagógus és kollégáik felkészítése az inkluzív nevelés-oktatásra, és az e területen történő folyamatos tanulás iránti elkötelezettségük biztosítása.

A TPL4I-projekt 2. szakasza tovább fogja vizsgálni a *profilnak* az inkluzív tanulás és a méltányosság figyelembevételével történő használatát az oktatásban a pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítésével kapcsolatos összes lehetőség esetében. Mint ilyen, és hangsúlyozva a ENSZ 4. fenntartható fejlesztési célját (Egyesült Nemzetek Szervezete, 2015), az inkluzív nevelés-oktatási szakpolitikákat arra szorgalmazzuk, hogy szélesítsék ki az „All means all” (A mindenki alatt valóban mindenkit értünk) (UNESCO, 2020) üzenetét a következőre: „All means all means all teachers” („A mindenki alatt valóban az összes pedagógust értjük”). Ez egy emlékeztető azon kompetenciaterületekre, amelyekkel az e területen dolgozó szakembereknek foglalkozniuk kell.

A projekt eredményei

A TPL4I 1. szakaszában végrehajtott tevékenységek eredményeként elkészült a **TPL4I Szakirodalmi áttekintés** (Európai Ügynökség, 2019a), a **TPL4I Szakpolitikai önellenőrzési eszköz** (Európai Ügynökség, 2019b), a **TPL4I Szakpolitika-feltérképezési táblázatok** (Európai Ügynökség, 2020a), a **TPL4I Az európai országos szakpolitikák elemzése** (Európai Ügynökség, 2020b), a **TPL4I Módszertani jelentés** (Európai Ügynökség, 2020c), továbbá a jelen **TPL4I Az 1. szakaszra vonatkozó összefoglaló zárójelentés**.

Az összes projekteredmény elérhető a TPL4I-projekt webhelyén:
www.european-agency.org/projects/TPL4I.

Irodalomjegyzék

Egyesült Nemzetek Szervezete, 2015. *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development [Világunk átalakítása: a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrend]*. Az ENSZ Közgyűlésének 2015. szeptember 25-én született határozata. A/RES/70/1.

sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld (Legutóbb felkeresve: 2020. december)

Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulók Oktatásának Fejlesztéséért, 2012. *Befogadó tanárok profilja*. (A. Watkins, szerk.). Odense, Dánia.

www.european-agency.org/resources/publications/teacher-education-inclusion-profile-inclusive-teachers (Legutóbb felkeresve: 2020. november)

Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulókért és az Inkluzív Oktatásért, 2015. *Az Ügynökség álláspontja a befogadó oktatási rendszerekről*.

www.european-agency.org/resources/publications/agency-position-inclusive-education-systems-flyer (Legutóbb felkeresve: 2020. október)

Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulókért és az Inkluzív Oktatásért, 2017a. *Inclusive Early Childhood Education: New Insights and Tools – Contributions from a European Study [Inkluzív koragyermekkori nevelés: Új meglátások és eszközök – Egy európai tanulmány hozzájárulásai]*. (M. Kyriazopoulou, P. Bartolo, E. Björck-Åkesson, C. Giné és F. Bellour, szerk.). Odense, Dánia.

www.european-agency.org/resources/publications/inclusive-early-childhood-education-new-insights-and-tools-contributions (Legutóbb felkeresve: 2020. augusztus)

Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulókért és az Inkluzív Oktatásért, 2017b. *Raising the Achievement of All Learners: A Resource to Support Self-Review [A tanulók iskolai sikerességének növelése: Az önértékelés támogatására szolgáló erőforrás]*. (V. J. Donnelly és A. Kefallinou, szerk.). Odense, Dánia.

www.european-agency.org/resources/publications/raising-achievement-all-learners-self-review (Legutóbb felkeresve: 2020. december)

Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulókért és az Inkluzív Oktatásért, 2019a. *Teacher Professional Learning for Inclusion: Literature Review [A pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítése: Szakirodalmi áttekintés]*. (A. De Vroey, S. Symeonidou és A. Watkins, szerk.). Odense, Dánia.

www.european-agency.org/resources/publications/TPL4I-literature-review (Legutóbb felkeresve: 2020. február)

Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulókért és az Inkluzív Oktatásért, 2019b. *Teacher Professional Learning for Inclusion: Policy Self-Review Tool [A pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítése: Szakpolitikai önellenőrzési eszköz]*. (S. Symeonidou és A. De Vroey, szerk.). Odense, Dánia.

www.european-agency.org/resources/publications/TPL4I-policy-self-review-tool (Legutóbb felkeresve: 2020. február)

Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulókért és az Inkluzív Oktatásért, 2019c. *Inclusive School Leadership: Exploring Policies Across Europe [Inkluzív iskolavezetés: Az európai szakpolitikák vizsgálata]*. (E. Óskarsdóttir, V. Donnelly és M. Turner-Cmuchal, szerk.). Odense, Dánia.

www.european-agency.org/resources/publications/inclusive-school-leadership-synthesis (Legutóbb felkeresve: 2020. október)

Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulókért és az Inkluzív Oktatásért, 2019d. *Preventing School Failure: Examining the Potential of Inclusive Education Policies at System and Individual Levels [Az iskolai kudarc megelőzése: A befogadó szakpolitikák lehetőségeinek vizsgálata az intézményrendszer és az egyének vonatkozásában]*.

(A. Kefallinou, szerk.). Odense, Dánia.

www.european-agency.org/resources/publications/preventing-school-failure-synthesis-report (Legutóbb felkeresve: 2020. október)

Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulókért és az Inkluzív Oktatásért, 2020a. *TPL4I policy mapping grids [TPL4I Szakpolitika-feltérképezési táblázatok]*. Odense, Dánia.

www.european-agency.org/projects/TPL4I/policy-mapping (Legutóbb felkeresve: 2020. november)

Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulókért és az Inkluzív Oktatásért, 2020b. *Teacher Professional Learning for Inclusion: An Analysis of Country Policies in Europe [A pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítése: Az európai országos szakpolitikák elemzése]*. (S. Symeonidou, A. De Vroey és A. Lecheval, szerk.). Odense, Dánia.

www.european-agency.org/resources/publications/TPL4I-synthesis (Legutóbb felkeresve: 2020. december)

Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulókért és az Inkluzív Oktatásért, 2020c. *Teacher Professional Learning for Inclusion: Methodology Report [A pedagógusok inkluzív nevelésre-oktatásra való szakmai felkészítése: Módszertani jelentés]*. (A. De Vroey és S. Symeonidou, szerk.). Odense, Dánia.

www.european-agency.org/resources/publications/TPL4I-methodology (Legutóbb felkeresve: 2020. december)

UNESCO, 2020. *Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and education: All means all [A 2020. évi oktatásra vonatkozó globális monitoring jelentés: Befogadás és oktatás: A mindenki alatt valóban mindenkit értünk]*. Párizs: UNESCO.

unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373718/PDF/373718eng.pdf.multi (Legutóbb felkeresve: 2020. december)

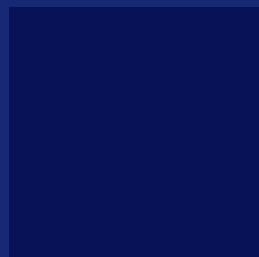

Titkárság:

Østre Stationsvej 33
DK-5000
Odense C
Denmark
Tel.: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Brüsszeli iroda:

Rue Montoyer 21
BE-1000
Brussels
Belgium
Tel.: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

www.european-agency.org